แบบการนำเสนอสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย(ครูผู้สอน) ประจำปี๒๕๖๔

ชื่อผลงาน “การจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach)
ที่มีต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

นางสาวตวงพร อินทร์จักร์
ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนบ้านนาคำน้อย2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

แบบการนำเสนอสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย (ครูผู้สอน)
ประจำปี ๒๕๖๔

---

๑) ชื่อผลงาน "การจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) ที่มีต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย"

๒) ชื่อผู้นำเสนอผลงาน : นางสาวตวงพร อินทร์จักร์

ตำแหน่ง ครู ค.ศ ๑ **โรงเรียน**บ้านนาคำน้อย๒

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร **ตำบล**คำป่าหลาย **อำเภอ**เมือง

จังหวัดมุกดาหาร **รหัสไปรษณีย์** ๔๙๐๐๐ **โทรศัพท์** ๐๘๐-๔๔๒-๕๔๕๘

E-mail : Tuangporn76@gmail.com

๓) ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ ๒๕๖๐ ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาของเด็กอายุ ๓ – ๖ ปีเป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมรวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยมีหลักการจัดประสบการณ์ แนวทางการจัดประสบการณ์และการจัดกิจกรรมประจำวัน เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการค้นพบ ต้องการเรียนรู้สิ่งที่แปลกๆใหม่ๆอยู่เสมอ ความคิดสร้างสรรค์พัฒนาได้สูงสุดในช่วงปฐมวัย หากเด็กพลาดโอกาสที่จะเรียนรู้และคิดอย่างสร้างสรรค์ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาความคิดในวัยผู้ใหญ่

ในปัจจุบันเด็กปฐมวัยควรมีโอกาสที่จะเรียนรู้และได้รับการส่งเสริมความสามารถด้านความคิดเพิ่มมากขึ้น และความคิดที่เป็นหลักสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กได้นั้น ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคล เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เด็กปฐมวัยได้ทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างสำเร็จในสิ่งที่แปลกใหม่ และดีกว่าเดิม ในขณะประเทศของเรากำลังพัฒนา ถ้าเรามีบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะมีส่วน ช่วยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กมากขึ้น เป็นกระบวนการที่ให้ผลการคิดที่เป็นสิ่งแปลกใหม่ มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นทักษะการคิดที่ประกอบด้วย การคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสร้างให้บุคคล กล้าคิด กล้าแสดง คนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มักจะเป็นบุคคลที่กล้าเสนอวิธีการและแนวทางใหม่ ที่ไม่มีใครคิดกันมาก่อนหรือเป็นความคิดที่มีอยู่แล้วและนำไป ต่อยอดกับความคิดใหม่และนำไปใช้อย่างมีความหมาย นำไปสู่การคิดค้น ประดิษฐ์ สิ่งแปลกใหม่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มิใช่การได้รับการ

ถ่ายทอดจากพันธุกรรม แต่เป็นความสามารถที่อยู่ในมนุษย์ทุกคนเป็นสรรถภาพที่ส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้โดยธรรมชาติ มีอยู่ทุกคนตามศักยภาพ แต่จะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการ ค้นพบการเรียนรู้สิ่งที่แปลกๆใหม่ๆอยู่เสมอ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั้นจะพัฒนาได้สูงสุดในช่วงปฐมวัย ถ้าศักยภาพนั้นได้รับการส่งเสริมจะช่วยให้มีพัฒนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น หรือหากเด็กพลาดโอกาสที่จะเรียนรู้และพัฒนาด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาความคิดในวัยผู้ใหญ่

แต่ในปัจจุบันพบว่า เด็กส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำกิจกรรม และพบว่าบางกิจกรรมในห้องเรียนมิได้มุ่งเน้นการจัดกิจกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้คิด หรือสำรวจค้นคว้าเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กสนใจ เด็กถูกตีกรอบจากการอบรมสั่งสอนของครูและครูจัดกิจกรรมมิได้ส่งเสริมการกระตุ้นให้เด็กทางการคิดที่สร้างสรรค์ ไม่มีอิสระทางความคิดและจำกัดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เด็กขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่กล้าแสดงออก และแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม ขาดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สร้างสรรค์ผลงาน และเด็กจะเกิดการคัดลอกหรือการลอกเลียนแบบ ผลงานของเด็กปฐมวัยด้านศิลปะจะอยู่ในรูปแบบซ้ำแบบเดิม และเป็นผลงานที่เกิดจากการเลียนแบบเป็นส่วนใหญ่ ภาพที่สร้างขึ้นเป็นภาพที่ไม่แปลกแตกต่างกัน วาดภาพโดยไม่มีองค์ประกอบรายละเอียดเพิ่มเติมมากนัก เช่น การวาดภาพและระบายสีภาพต้นไม้ ภูเขา บ้าน ก้อนเมฆ ดวงอาทิตย์ คน ซึ่งเป็นผลงานที่ไม่แตกต่างและเป็นการวาดภาพลักษณะเดิมๆ ซ้ำกันทุกวัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ถ้าเด็กขาดทักษะด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในวัยเด็ก จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีทักษะดังกล่าว

ดังนั้น ครูจึงได้ค้นหาวิธีการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย จึงได้ศึกษาการจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) เพราะเป็นการศึกษาอย่างลึกซึ้งในหัวข้อที่เด็กสนใจ และในการเรียนรู้แบบโครงการมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาการศึกษาในวิชาต่างๆ ทักษะทางการคิดแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเด็กจะเป็นผู้มีบทบาทในการเลือกเรื่องที่จะเรียน หรือเลือกวิธีการที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และมีครูเป็นผู้ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก แสดงให้เด็กเห็นว่าครูให้ความสนใจ เชื่อมั่นในความคิดของเด็กและให้โอกาสเด็กที่จะเรียนรู้ตามความคิดและวิธีการเรี ยนรู้ของตนเอง เพื่อแสวงหาคำตอบและเสนอผลการค้นหาคำตอบด้วยงานที่สร้างขึ้น และจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการสร้างโอกาสและสถานการณ์ ที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับประสบการณ์ตรงของเด็ก เด็กเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมเป็นจริงที่เด็กประสบพบเห็นรวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการต่างๆ โดยมีประสบการณ์เดิมเป็นแรงจูงใจภายในเป็นพื้นฐาน จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ และได้ลงมือปฏิบัติด้วยตัวของตัวเอง เด็กจะได้เรียนรู้ด้วยการวางแผนการเรียน การสร้างสรรค์ชิ้นงานในการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง จากการจัดประสบการณ์แบบโครงการนี้ นำไปสู่การพัฒนางานย่อยที่ให้เด็กได้ค้นคว้าและลงมือปฏิบัติ บรรยากาศที่เป็นมิตรให้อิสระและให้เกียรติ เด็กทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกัน ในการสร้างความรู้สึกมั่นคง กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าลงมือกระทำ ครูไม่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่จะเป็นผู้ให้การ

สนับสนุนช่วยเหลือจัดสภาพแวดล้อมและเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เมื่อเด็กต้องการที่จะเลือกให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องที่เป็นความสนใจ และท้าทายความสามารถของเด็ก ให้โอกาสเด็กได้ค้นพบและเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงกับสิ่งของเรื่องราว สถานที่บุคคล ภายในชุมชนของเด็ก ตามวิธีการของแต่ละบุคคล บรรยากาศในโรงเรียนและในห้องเรียน มีผลต่อการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเป็นอย่างมาก ห้องเรียนที่เป็นอิสระ เด็กจะสามารถแสดงความคิดใหม่ๆ แปลกๆ ของตนเองได้อย่างเต็มที่ และเด็กจะมีความรู้สึกเป็นอิสระไม่ถูกควบคุมจากระเบียบวินัยที่เคร่งครัดมากเกินไป รวมทั้งมีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยแต่ละคนได้รู้จักปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา ย่อมเป็นห้องเรียนที่สนับสนุนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

๔) จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

๔.๑ เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ (Project Approach)

๔.๒ เพื่อสร้างองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วนำไปต่อยอดกับองค์ความรู้ใหม่และนำไปใช้ได้อย่างมีความหมาย

๔.๓ เพื่อฝึกฝนให้เด็กปฐมวัยมีความกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าลงมือกระทำด้วยตนเอง

๔.๔ เพื่อสร้างเชื่อมั่นในความคิดของเด็กและให้โอกาสเด็กที่จะเรียนรู้ตามความคิดและวิธีการเรียนรู้ของตนเอง

๕) ขั้นตอนการดำเนินงาน กระบวนการผลิตผลงาน รูปแบบวิธีการในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

๑) วิเคราะห์สภาพปัญหาก่อนการพัฒนา

ก่อนการดำเนินการจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) ที่มีต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านนาคำน้อย๒ พบสภาพและปัญหาโดยแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

<u>ปัญหาด้านเด็ก</u>

๑. เด็กจะเกิดการคัดลอกหรือการลอกเลียนแบบ ผลงานของเด็กปฐมวัยด้านศิลปะจะอยู่ในรูปแบบซ้ำแบบเดิม และเป็นผลงานที่เกิดจากการเลียนแบบเป็นส่วนใหญ่ ภาพที่สร้างขึ้นเป็นภาพที่ไม่แปลกแตกต่างกัน วาดภาพโดยไม่มีองค์ประกอบรายละเอียดเพิ่มเติม

๒. เด็กส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำกิจกรรม และพบว่าบางกิจกรรมไม่ได้มุ่งเน้นการจัดกิจกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้คิด หรือสำรวจค้นคว้าเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กสนใจ

๓. เด็กถูกตีกรอบจากการอบรมสั่งสอนของครูและครูจัดกิจกรรมที่มิได้ส่งเสริมหรือการกระตุ้นให้เด็กทางการคิดอย่างสร้างสรรค์ ไม่มีอิสระทางความคิดและจำกัดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก

เด็กขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่กล้าแสดงออก และแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม

๔. เด็กอาศัยอยู่ในครอบครัวที่ต้องดิ้นรน ช่วยเหลือตัว ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งต้องทำงาน หาเลี้ยงครอบครัว เด็กบางส่วนจึงขาดโอกาสในการได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้ทำกิจกรรมต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ และขาดการปฏิสัมพันธ์กับครู

<u>ปัญหาด้านคุณครู</u>

๑. การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการศึกษาปฐมวัยของครู ผู้บริหารและสถานศึกษา การขาดแคลนความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับวัย จึงทำให้ครูเน้นให้เด็กอ่านเขียนเกินวัย และเน้นการสอนที่มีลักษณะให้เด็กท่องจำมากกว่าทักษะด้านการคิด การตัดสินใจในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนบริหารงานเพื่อชื่อเสียงของโรงเรียนจึงเตรียมความพร้อมของเด็ก เพื่อการสอบแข่งขันมากกว่าการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็ก รวมถึงปัญหาสถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง จึงทำให้เกิดการเรียนเพื่อสอบเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงตั้งแต่ระดับอนุบาล

๒. การให้ความสำคัญด้านเนื้อหาและการวัดผลมากกว่าการประเมินผลเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการวัดผลระดับประถมศึกษาต้อนต้นมุ่งเน้นให้เด็กท่องจำ ความรู้จำนวนมากไม่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรของการศึกษาปฐมวัยที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยคำนึงถึงการพัฒนาการในทุกด้านอย่างสมดุลได้แก่ ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ นอกจากนี้ครูในโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กเล็กส่วนใหญ่ เน้นการวัดผลด้านความจำ โดยขาดการประเมินตามสภาพความเป็นจริงรวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการศึกษาของรัฐ ใช้หลักเกณฑ์ตัดสินมากกว่าการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนทำให้ขาดแนวทางในการปรับปรุงผู้เรียนให้ดีขึ้น

๓. ครูผู้สอนยังคุ้นเคยกับการสอนวิธีเดิมๆ ที่เน้นการปฏิบัติตามนโยบายของต้นสังกัด เช่น การพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน การประเมินในรูปแบบต่างๆ ที่เน้นการท่องจำ การฝึกอ่าน ฝึกเขียนซ้ำๆ เด็กจึงเกิดความเมื่อยล้าในการเรียน และไม่มีความสุขในการเรียนเท่าที่ควร

<u>ปัญหาด้านผู้ปกครอง</u>

๑. การขาดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการที่สำคัญตามช่วงวัยของเด็กจึงมีความคาดหวังที่ต้องการให้เด็กอ่านออกเขียนได้จึงส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีระบบการสอนแบบ “เร่งเรียนเขียนอ่าน”นอกจากนี้การใช้สื่อเทคโนโลยีในการเลี้ยงดูเด็ก เช่น ไอแพด โทรศัพท์มือถือหรือโทรทัศน์ ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กมีความบกพร่องในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

๒. การที่ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของบทบาทของตนเองในการจัดการศึกษาปฐมวัยละเลย ขาดการส่งเสริมที่เหมาะสม ปัญหาความจำกัดของการไม่มีเวลาและอาชีพมีผลต่อการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถมีบทบาทในการจัดการศึกษาและการเข้า

ร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนได้อย่างเต็มที

๓. ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจถึงพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านของเด็กปฐมวัยที่ควรได้รับการส่งเสริม และขาดความเข้าใจในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กได้อย่างไร

๒) การออกแบบนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ จึงนำมาซึ่งการกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) ที่มีต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ออกแบบการจัดประสบการณ์ แบบโครงการ ซึ่งได้ออกแบบและพัฒนาโดยใช้กระบวน ๓ ระยะ ในการดำเนินงานและอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

กรอบแนวคิดในการพัฒนา

“การจัดประสบการณ์แบบโครงการ (Project Approach)

ที่มีต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย”

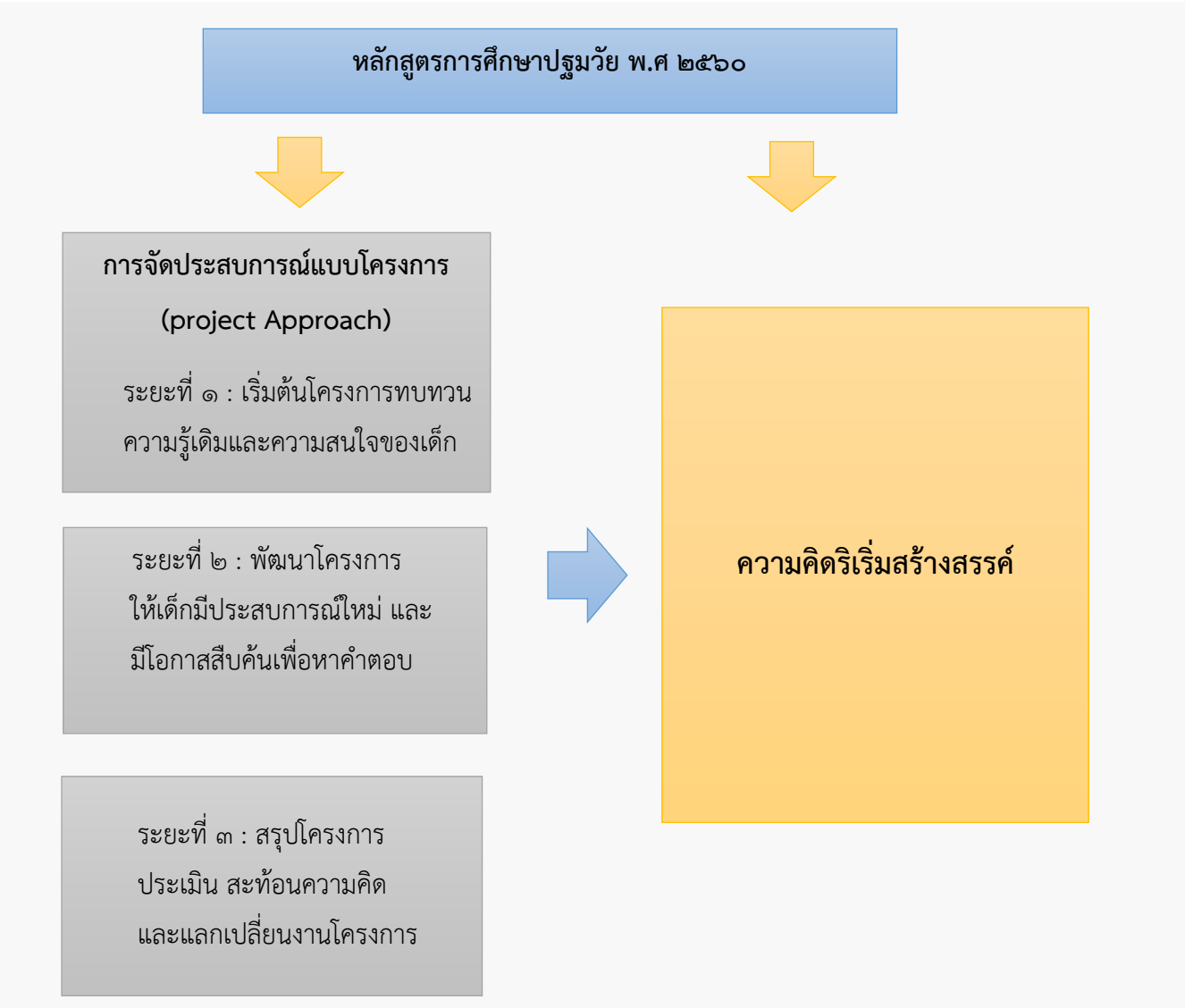

๓) ขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนา

การดำเนินการจัดการจัดประสบการณ์แบบโครงการ (Project Approach) ที่มีต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้การออกแบบและพัฒนาโดยใช้กระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นร่วมวางแผน (Plan)

๑. การประชุมชี้แจงนโยบายการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย โดยผู้อำนวยการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครูโรงเรียนบ้านนาคำน้อย๒

ขั้นร่วมปฏิบัติ (Do)

๒. สร้างแนวทาง หลักการ และดำเนินงาน ดังนี้

การดำเนินกิจกรรม	เนื้อหา/กิจกรรม	ผู้ร่วมดำเนินงาน
ระยะที่ ๑ เริ่มต้นโครงการ	๑.๑ สร้าง สังเกตความสนใจของเด็ก ๑.๒ ครูและเด็กกำหนดหัวเรื่องโครงการ	นางสาวตวงพร อินทร์จักร์
ระยะที่ ๒ พัฒนาโครงการ	๒.๑ เด็กกำหนดปัญหาที่จะศึกษา ๒.๒ เด็กเรียนรู้การตั้งคำถาม ศึกษาภาคสนาม ๒.๓ การตั้งสมมติฐาน ๒.๔ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	นางสาวตวงพร อินทร์จักร์
ระยะที่ ๓ สรุปโครงการ	๓.๑ เด็กรวบรวมสรุป ๓.๒ เด็กสิ้นสุดความสนใจในหัวเรื่องโครงการ ๓.๓ เด็กนำเสนอผลงานโครงการ	นางสาวตวงพร อินทร์จักร์

การสอนแบบโครงการระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านนาคำน้อย๒ มีกิจกรรม ๕ วิธี

วิธีการอภิปราย ครูสามารถแนะนำการเรียนรู้ให้เด็ก และให้เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกันกับเพื่อนเป็นกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

วิธีการศึกษานอกสถานที่ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการทำโครงการ ในระยะแรกครูอาจพาไปศึกษานอกห้องเรียน เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบบริเวณโรงเรียน จะช่วยให้เด็กมีโอกาสได้พบปะกับบุคคลที่มีความรู้ ในหัวข้อเรื่องที่เด็กสนใจ โดยถือเป็นประสบการณ์เรียนรู้ขั้นแรกของการศึกษาค้นคว้า

วิธีการนำเสนอประสบการณ์เดิม เด็กได้ทบทวนประสบการณ์เดิม ในหัวข้อเรื่องที่สนใจ มีการแสดงความคิดเห็น อภิปรายประสบการณ์ที่เหมือนหรือต่างกันกับเพื่อนๆ ตลอดจนแสดงคำถามที่ต้องการสืบค้นในหัวเรื่องนั้นๆ ซึ่งเด็กสามารถเสนอประสบการณ์เดิม ให้เพื่อนได้รู้โดยการวาดภาพ การเขียน การใช้สัญลักษณ์ การเล่นบทบาทสมมุติ เป็นต้น

วิธีสืบค้น การสอนแบบโครงการ เปิดโอกาสให้ใช้แหล่งค้นคว้าข้อมูลที่หลากหลายตามหัวข้อเรื่องที่สนใจ โดยเด็กสามารถสอบถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคคลในครอบครัว เพื่อน วิทยากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ในหัวข้อเรื่อง หรือสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุด

วิธีการจัดแสดง สามารถทำในหลายรูปแบบ อาจจัดเป็นป้ายแสดงผลงานของเด็ก การแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ต่างๆ ที่ได้จากการสืบค้น

ขั้นร่วมประเมิน (Check)

๓.อภิปรายสรุปผลการดำเนินงาน ครูผู้สอนได้รายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุม และนำเสนอผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ตามวัตถุประสงค์ และความสำเร็จของการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

ขั้นร่วมปรับปรุง (Act)

๔.ขั้นปรับปรุง แก้ไข สะท้อนผลการดำเนินงาน เป็นการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาที่ได้เข้ามามีบทบาทในการชื่นชมผลงานของนักเรียนอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

ระยะของโครงการ กระบวนการ	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒	ระยะที่ ๓
การอภิปรายกลุ่ม 	- แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เดิมและความรู้ (ขณะปัจจุบัน) เกี่ยวกับหัวเรื่อง	-การเตรียมการสำหรับงาน ภาคสนามและการสัมภาษณ์ -การทบทวนประสบการณ์ จากงานภาคสนาม -การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ทุติยภูมิ	-การเตรียมการเพื่อการ แลกเปลี่ยนเรื่องราวเกี่ยวกับ โครงการ -การทบทวนและประเมิน โครงการ
การทำงานภาคสนาม 	-เด็กๆ พูดคุยกับพ่อแม่ เกี่ยวกับประสบการณ์เดิม	-การออกไปนอกชั้นเรียน เพื่อสำรวจ (ภาคสนาม) -การสัมภาษณ์ผู้รู้ในสนาม หรือในห้องเรียน	-การประเมินโครงการผ่าน สายตาของผู้อื่น
การนำเสนอ 	-การวาดภาพ การเขียน การสร้าง การเล่นสมมุติ ฯลฯ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้	-การเขียนภาพโครงร่าง หรือ การบันทึกจากงาน ภาคสนาม -การวาด ระบาย เขียน ทำแผนภูมิ แผนที่ ฯลฯ เพื่อ นำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้	-การกลั่นกรองและสรุป เรื่องราวที่ได้เรียนรู้เพื่อ แลกเปลี่ยนกับผู้อื่น

ระยะของโครงการ **กระบวนการ**	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒	ระยะที่ ๓
การสืบค้น 	-การตั้งคำถามจากความรู้เดิม	-การตอบคำถามที่ตั้งไว้ในระยะแรก -การค้นคว้าจากภาคสนามหรือห้องสมุด -การตั้งคำถามเพิ่มเติม	-การตั้งคำถามใหม่
การจัดแสดง 	-การแลกเปลี่ยนสิ่งที่นำเสนอประสบการณ์เดิม เป็นรายบุคคล	-การแลกเปลี่ยนสิ่งที่นำเสนอจากประสบการณ์หรือความรู้ใหม่ -การบันทึกความก้าวหน้าของโครงการ	-การสรุปการเรียนรู้ตลอดทั้ง โครงการ

๖) ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานการจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) ที่มีต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย นับว่ามีประโยชน์อย่างมากต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย เพราะตามปกติแล้ว ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยปี พ.ศ.๒๕๖๐ ได้กำหนดให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้เป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบนี้เอื้อประโยชน์ให้สามารถจัดการเรียนรู้แบบ

โครงการได้ง่าย เพราะในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เราสามารถสอดแทรกกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบโครงการลงไปได้ เช่น ในการจัดประสบการณ์ หน่วย ผลไม้ เราอาจให้เด็กช่วยกันคิดว่าอยากจะเรียนรู้ผลไม้ชนิดใดเป็นพิเศษ แล้วนำผลไม้ชนิดนั้นมาเป็นหัวข้อในการเรียนรู้ เป็นต้น อย่างไรก็ดี แม้ว่าการจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) จะถูกกล่าวถึงอย่างมากในการศึกษาปฐมวัย แต่ก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระดับอื่นๆ ได้เช่นเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจมากยิ่งขึ้น

๗) ปัจจัยความสำเร็จ

๑. เป็นการนิเทศของผู้บริหาร โดยใช้ RDG MODEL
๒. การได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและวิทยากรภายนอก ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในหัวข้อเรื่องที่นักเรียนสนใจ
๓. สถานศึกษามีแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน อย่างหลากหลาย
๔. จากผลการดำเนินงานตามการจัดประสบการณ์แบบโครงการ กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา ซึ่งครูและนักเรียน บุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างครบถ้วน
๕. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ควรพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการให้ครูทุกคนมีเทคนิคออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นรายบุคคล สามารถวัดประเมินผลตามสภาพจริง
๖. ควรจัดทำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม ที่เกี่ยวกับการจัดตั้งฐานการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่เดิมให้มีความทันสมัย เหมาะสมแก่การเรียนรู้

๘) บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

แนวการจัดการเรียนรู้หรือการจัดประสบการณ์ที่ได้รับความนิยมอย่างมาก สำหรับรูปแบบการศึกษาระดับอนุบาลในยุคปัจจุบัน คือ แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้และเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งหนึ่งในแนวการเรียนรู้ในลักษณะนี้ที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดแนวทางหนึ่ง คือ การจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) และหลักการสำคัญของการจัดประสบการณ์แบบ

โครงการ(Project Approach)นั้น คือ การส่งเสริมให้เด็กศึกษาสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยความลุ่มลึกตามความสนใจ ผ่านกระบวนการคิดและแก้ปัญหาจากตัวของเด็กเอง จนได้คำตอบที่ต้องการเพื่อนำเสนอสิ่งที่เรียนรู้นำเสนอต่อผู้อื่น โดยมีระยะเวลาในการดำเนินการเท่ากับปริมาณเนื้อหาและเพียงพอต่อความสนใจของเด็ก ส่งผลให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันโดยมีครูเป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวก

การจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach)นั้น ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญ ๕ กิจกรรม อันได้แก่

๑. การพูดคุยอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่

๒. การศึกษานอกห้องเรียนและนอกสถานที่

๓. การนำเสนอประสบการณ์การเดิมของเด็กผ่าน การวาดภาพ การเขียน การใช้สัญลักษณ์และการเล่นบทบาทสมมุติ เป็นต้น

๔. มีการสืบค้นและค้นคว้าผ่าน สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และเรียนรู้จากวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญ

๕. การนำเสนอโครงการด้วยรูปแบบที่หลากหลาย การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ นอกจากจะทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้ เพราะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจแล้ว ยังช่วยให้ครูรู้สึกผ่อนคลายในการจัดการเรียนรู้อีกด้วย เพราะไม่จำเป็นต้องบังคับหรือยัดเยียดให้เด็กเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ซึ่งถ้าสามารถดำเนินการรูปแบบการเรียนรู้นี้ได้อย่างเหมาะสมแล้ว เด็กจะช่วยกันเรียนรู้และเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยครูแค่แนะนำและอำนวยความสะดวกเท่านั้น นอกจากนี้แนวการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้ ยังช่วยส่งเสริมให้เด็กมีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการเรียนรู้ของเด็ก

๙) การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

โรงเรียนบ้านนาคำน้อย๒ ได้พัฒนาการการจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) และได้สร้างเครือข่ายทางการศึกษาโดยมีการให้ความรู้กับคณะที่มาศึกษาดูงาน และเผยแพร่ผลงานการจัดประสบการณ์ให้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ดังนี้

๑. การเผยแพร่ผลงานการจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) สำหรับโรงเรียนในเครือข่าย คือ โรงเรียนบ้านคำป่าหลาย โรงเรียนบ้านหนองแอก โรงเรียนบ้านนาเสือหลายหนองยอ โรงเรียนบ้านนาสองห้อง โรงเรียนบ้านดอนม่วย โรงเรียนชุมชนบางทรายใหญ่

๒. การเข้ามาศึกษาดูงานการจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) ของโรงเรียนบ้านดอนป่าแคน อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

๓. รางวัล “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” (One School One Innovation: OSOI) ประจำปี 2564 รางวัลเหรียญเงิน

๔. ข่าวประชาสัมพันธ์ เพจโรงเรียนบ้านนาคำน้อย๒

การเข้ามาศึกษาดูงาน ของโรงเรียนบ้านดอนป่าแคน อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

รางวัล “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” (One School One Innovation: OSOI) ประจำปี 2564

ได้รับรางวัลระดับ เหรียญเงิน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

มอบเกียรติบัตรนี้ให้แสดงว่า

โรงเรียนบ้านนาคำน้อย ๒ จังหวัดมุกดาหาร

ได้รับรางวัลระดับ เหรียญเงิน

ชื่อผลงาน การจัดประสบการณ์แบบโครงการ (project Approach) ที่มีต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

ในการคัดสรรผลงานหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม ประจำปี ๒๕๖๔

"ระดับภูมิภาค"

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔

(นายชัยภูมิ เกษมสุวัฒิ)

เลขาธิการคุรุสภา

๗๔	โรงเรียนบ้านหนองหัวหมู	ศรีสะเกษ	สบู่สมุนไพรและสบู่รังไหมคอลลาเจน
๗๕	โรงเรียนบ้านนาคำน้อย ๒	มุกดาหาร	การจัดประสบการณ์แบบโครงการ (project Approach) ที่มีต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
๗๖	โรงเรียนบ้านพรุยายชี	สุราษฎร์ธานี	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-๑๙ PYC distance learning Model

ข่าวประชาสัมพันธ์ เพจโรงเรียนบ้านนาคำน้อย๒

ประมวลภาพกิจกรรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ถวัลย์ มาศจรัศ; และ มณีเรืองขำ. (2549). **แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน Project .** กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.

ทิศนา แขมมณีและคณะ. (2536). **หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภเนตร ธรรมบวร. (2544). **การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พาสนา จุลรัตน์. (2556). **ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)**. เอกสารประกอบการสอนวิชา PG 606 คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.

วรนาท รักสุกลไทย; และคณะ. (2544). **การเรียนรู้แนวใหม่ PROJECT APPROACH.** กรุงเทพฯ: เฟริสท์พริ้นติ้ง.

วัฒนา มัคคสมัน. (2539). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อส่งเสริม การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารี พันธ์มณี. (2540). **ความคิดสร้างสรรค์.** กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

_____. (2556). **ความคิดสร้างสรรค์กับการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน